

קונטרס

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

יגלה את מעלת מדת החסד, ואיך שעל
ידה יכולים לגלות את המלכות דקדושה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עָקַר יְפֵי בַר יִשְׂרָאֵל
הוּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת, וּבְזָה מְגִלָּה
שֶׁקִּבַּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל מִי
שֶׁבִטְבָּעוֹ אִישׁ רַע וּבְלִיעַל, וְאִינוֹ חֲפִץ לַעֲשׂוֹת
טוֹבוֹת עִם זוֹלָתוֹ, בְּזָה מְגִלָּה, שְׂאִין לוֹ יִרְאֶת
שָׁמַיִם כָּלָל, וְלֹא קִבַּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלד)

קוונטרס

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה
זֶה לְבוּשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְעַקֵּר תְּכֻלִּית
הַבְּרִיאָה הִיְתָה, כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה לְהַפְּרִיז יִתְבָּרַךְ מְכֹל דְּבַר,
וְלִכְן תְּכֻלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם, שֶׁהוּא צָרִיף לְרֵאוֹת וּלְגִלוֹת
אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל מֵה שְׁאָדָם עוֹשֶׂה — לוֹמֵד,
מִתְפַּלֵּל, מְקַיֵּם מִצְוֹת, הַכּוֹנֵה צְרִיכָה לְהִיּוֹת — כְּדֵי
שִׁיתְגַּלֶּה מְלֻכוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
אוֹמְרִים (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא ג'): מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שִׁיְהִיָּה לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֶה לְגוֹר בֵּינֵינוּ, רוֹצֶה שְׁנִזְכֶּה לְהַפְּרִיז,
לְלַכֵּת אִתּוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ, לְחַיּוֹת אִתּוֹ בְּצוּפָא, זֶה נִקְרָא
עֲלִית הַמְּלָכוֹת לְשִׁרְשָׁה, שְׁמַרְגִּישִׁים כִּי רַק הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְלִיף וּמְלָכוֹתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. וְלִכְן כְּתוּב (וַיִּקְרָא
כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים, וְאַתֶּם
תִּהְיוּ לִי לְעָם", אוֹמֵר עַל זֶה רַש"י הַקְּדוּשׁ: 'אַטִּיל
עִמָּכֶם בְּגַן-עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם, וְלֹא תִהְיוּ מְזַדְעָזְעִים מִמֶּנִּי'.

תכלית הבריאה היא שנוזקה להפיר את הקדוש-ברוך-
הוא מכל פרט ופרט מפרטי הבריאה, לדעת אשר אין
בלעדיו יתברך כלל. וזו היתה התכלית, שבבעבור זה
נברא האדם — לגלות את מלכותו יתברך בעולם,
לתקן עולם במלכות שדי. ולכן זה היסוד ביהדות —
להפיר את הקדוש-ברוך-הוא מפרטי הבריאה. אבל כדי
לזכות להגיע אל מדרגה זו, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-
מוהר"ן, חלק א', סימן פד), שבכל יום ויום מתגלה האור
הגנוז לכל אחד ואחד. מהו האור הגנוז? האור של
הקדוש-ברוך-הוא, שנוזקה להרגיש שכל הבריאה כלה
זה אלקות, ולא נחיה באשליות, כאלו יש איזה טבע,
מקרה ומזל, אלא הכל זה אלקות ואלקות זה הכל,
ולמה לא מרגישים את זאת? אלא מחמת שבאים
נחשים ועקרבים, שאלו כלל המחשבות זרות,
ומבלבלים את מחשבת האדם, עד שבמקום שירגיש
את הקדוש-ברוך-הוא, נכנסים בו כל מיני מחשבות של
הבל, הרהורים רעים ודמיונות, העקר לטשטש את
מחו, שלא יזכה להרגיש את האור הגנוז הזה. וזה
קורה אצל כל יהודי בכל יום ויום, שנכנסים בו
דמיונות של הבל, כאלו יש טבע, מקרה ומזל, ובאמת
תקף כשהוא רק קם, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
א', סימן נד) הוא צריך להזכיר עצמו בעלמא דאתי, הינו
לידע שיש עוד עולם, שהקדוש-ברוך-הוא מחיה

חסד שבמלכות

קלז

ומהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ולא באנו לזה העולם להשאר פה, אלא זו דרך מעבר. ומה עלינו לעשות בזה העולם? להפיר את הקדוש-ברוך-הוא (עין זהר מב.), לראות מכל דבר את האלקות, וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), שאיש הישראלי צריך להסתכל תמיד על השכל שבכל דבר, שזה החיות אלקות שמחיה את הדבר הזה, דהינו שאדם צריך מכל דבר שהוא רואה ושומע — להרגיש את אמתת מציאותו ותפארתו, וזו תכלית הבריאה. אבל למה אדם אינו זוכה לזה? כי באות מחשבות זרות, הנקראות בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'): ענגין דמכסין על עינן, ענגים המכסים עיני השכל שלו, עד שמסכן אינו רואה כלום, רק נחשים ועקרבים המבלבלים לו את המח מחשבה, ונכנס בדכאון וביאוש כאלו זה סוף העולם, כאלו ממנו כבר לא יהיה שום דבר. ואיך זוכים להתגבר על זה? מסביר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עו): על-ידי מדת החסד, מדת אברהם, "אברהם אוהבי", ללכת תמיד במדת החסד. כשיהודי מתנהג עם הזולת בחסד, זה עוזר לו להוריד ממנו את כל המחשבות זרות, את כל הבלבולים, הירידות והנפילות. מה זה דינים? אדם מסכן, שורה בדינים, עוברים עליו צרות ויסורים. איך יכול להיות, הלא הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, אוהב אותנו, ורוצה

רק בטובתנו, וממה בא שאדם סובל כל-כף הרבה? מי גרם לו לסבל? אין זאת אלא מחמת חטאיו ועוונותיו, שעושה על ידם מחצה בינו לבין הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאומר הנביא (ישעיה נט, ב): "כי עוונותיכם מבידלים בינכם לבין אלקיכם", ואומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם; כשאדם חוטא, בר מינו, ממרה פיו יתברך, נכנסת בו כפירות ואפיקורסות, עד שמסכן אינו יכול להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, ואז רע ומר לו, ונכנסים בו דמיונות על עצמו, כאלו איננו שוה מאומה, וממנו לא יצא שום דבר. וחושב: "הרי נסיתי כל-כף הרבה פעמים להצליח באיזה עסק בגשמיות, ולא הולך לי, סימן שאני לא יצלח", כך נכנס בלב האדם, מכל שכן ברוחניות, כשאדם רוצה לתזר בתשובה, ומקבל על עצמו על מלכות שמים, מקבל על מצוות, מתחיל ללמד תורה, פתאם נחשף לו האור, והולך לו הפך מרצונו, ונדמה לו שאין צריכים אותו למעלה. ובאמת הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ורוצה שנשוב בתשובה ונהיה דבוקים בו, אלא מנסה אותנו לראות אם פונתנו באמת, אם אנו רציניים, כי תכף-ומיד כשאדם שב בתשובה, מתעורר נגדו קול הקלפות והחטאים שברא מחמת עוונותיו, ומקטרגים עליו — איך יכולים לקבל אדם זה בתשובה?! אבל הקדוש-ברוך-הוא אוהב

חסד שבמלכות

קלט

אותנו ורוצה בטובתנו, על-כן שולח לנו מניעות, אבל הוא יתברך נמצא בתוך המניעות, ואם אדם יודע דבר זה, אז שום דבר שבעולם לא יכול לעצרו מהקדוש-ברוך-הוא. ברגע שאדם חושב שיש פה טבע, מקרה ומזל, אז מסכן, הוא נעקר ממנו יתברך. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קטו), שזה מה שכתוב (שמות כ, יח): "ויעמד העם מרחוק, ומשה נגש אל הערפל". המונעם תכף-ומיד כשחוטאים ורוצים לחזור בתשובה, אז מדת הדין מקטרגת עליהם ואומרת: "רגע, איך אתם רוצים לשוב בתשובה, כשתלויה אחריכם קפה של שרצים" וכו', ומחלישים דעתם, שאין צריכים אותם, ומסכן אדם, חושב שזהו זה, ויש לו כל הראיות שאין צריכים אותו מלמעלה, והוא כבר לא שוה מאומה. אבל "ומשה נגש אל הערפל אשר שם אלקים", משה זה הצדיק, זה הדעת של כלל ישראל, הוא יודע שכל המניעות שעוברות על בני-אדם, הן רק כדי לנסותו, אם פונתו היא באמת. ולכן מי שרוצה באמת לחזור בתשובה לשמה, שום בריה שבעולם לא תוכל למנע אותו, הוא יודע, שמה שרק יקרה — "אני את הקדוש-ברוך-הוא לא עוזב, אפלו כלם יהיו כנגדי, אפלו יגזרו עלי, רחמנא לצלן, מה שיגזרו, לא מענין אותי, אני צריך את הבורא יתברך שמו, ואז כשהשם יתברך רואה שאדם זה הוא רציני, ומחזיר בעצמו

אמתת מציאותו יתברך, ויודע שהוא יתברך אמת, ואינו עוזב אותו בשום מחיר, אז הקדוש-ברוך-הוא מגלה לו את כל הסודות ורזים, וזוכה להפגש לפני ולפנים. אבל רב בני-אדם אינם יודעים את זאת, ותכף-ומיד כשעובר עליהם איזה משבר, ובפרט בתחלת התשובה, נספם בדעתם כאלו אין צריכים אותם, ואינם שוים שום דבר ונתרחקים. וזו הטעות שנמצאת אצל כלם. ולכן מסביר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פד), שבכל יום ויום מתגלה האור הגנוז, שאדם ירגיש את הקדוש-ברוך-הוא, לראות במו עיניו איך דומם, צומח, חי, מדבר, זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, וכמו שספר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה יג, מיום ו'), שהמבצר היה של מים, הקירות היו של מים, הגג, הרצפה והאילנות, הכל היה של מים, מסביר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, תולעים, הלכה ד'), שזה סוד גלוי האין סוף ברוך הוא, שבתחלה הבריאה היתה הכל מים, אין סוף ברוך הוא, ולמה אדם אינו מחזיק בדבר זה? כי חטא, והמלך האכזר, שזה היצר הרע, הכניס בבת מלך שזו הנשמה, עשרה מיני חצים, שכל חץ היו בו עשרה מיני ארסיים, שכל ארס הורס את האדם לגמרי. והנה הצדיק האמת הוא מרפא אותה על-ידי העשרה מיני נגינה. הצדיק הוא יכול להוציא את החצים, אף לאחר שנזרקו, שזה רבנו ז"ל, אשר גלה לנו העשרה מזמורי תהלים הנקראים

חסד שבמלכות

קמא

'תקון הכללי', שמי שזוכה לאמרם בכל יום, מתלבש בפשריון, עד שאפלו יכנסו בו, חס ושלום, חצים, לא יצליחו לחדר לתוכו, אלא יחליקו מטה. אשר כל זה סוד עשרה מזמורי תהלים שהם פשריון.

ואם אדם זוכה ובא אל ציון רבנו ז"ל ונותן פרוטה לצדקה ואומר שם העשרה מזמורי תהלים, הבטיח רבנו ז"ל על-ידי שני עדים פשרים, שאף אם יפל בשאול תחתית — יוציאו משם, אפלו הרבה לחטא ולפשע. הצדיק מחזק את עם ישראל, ומגלה להם, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), כי אסור להתיאש בשום פנים ואפן יהיה מה שיהיה, כי אפלו מהמצבים הקשים ביותר יכולים לצאת. וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן; כשאדם שבור, הוא חש רגשות אשמה, פאלו הוא חיב בכל אשר הגיע עליו, והוא צריך לקבל ענשים קשים ומרים, דינים ויסורים, הוא מכיר בזה שחטא, והמצפון מיסר אותו, נמצא, שיש לה אמונה, שאתה מאמין שעברת על רצונו יתברך, קלקלת משהו, ולכן אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן. אותו הרבנו של עולם שאמר: אסור לעבר על איזה לאו משלש-מאות ששים וחסמשה

לְאוֹיִם, וְצָרִיכִים לְקַיֵּם מְאִתָּיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹת
 עֲשֵׂה, אוֹתוֹ הִרְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר: אִם נִכְשַׁלְתָּ כְּבָר
 וְעִבַרְתָּ עַל כָּל עֲבֵרוֹת שְׁבַעְעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אַתָּה
 יְכוּל לְשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה. וּבְפָרְט כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמִתְוֹדֶה לְפָנָיו
 יִתְבַּרֵךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ כָּל לְבוֹ, וְאוֹמֵר: "אָבָא, אֲנִי אוֹהֵב
 אוֹתְךָ, מֵה שֶׁעָשִׂיתִי נֶגְדְךָ רְצוֹנָךְ, לֹא הִיָּה בְּזִדּוֹן, אֶלָּא
 הִתְבַּרְרָה בְּךָ גְּדֻלָּתִי, הוֹרְתָה לִי לַעֲשׂוֹת כֵּן, לֹא יִדְעֵתִי,
 לֹא חֲנֻכָּתִי לְתוֹרָה וּמִצְוֹת". אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (תּוֹרַת כְּהֵנִים בְּחֻקֵּי כו): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: שְׁמִיד
 שֶׁהֵם מִתְוֹדִים, מִיד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; וְכֵן אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, בַּר
 מִיָּנֵן, הֵעֲבֵרוֹת נִכְנָסוֹת בְּתוֹךְ עֲצָמוֹתָיו, עַד שֶׁהֵן בְּעֲצָמָן
 נוֹקְמוֹת בּוֹ, וְאֵינּוּ יוֹדְעִים לְמָה הוּא שְׂרוּי בְּדַכְאוֹן
 וּבְעֲצָבוֹת, בְּמִרְרוֹת וּבְדַכְדוּף, אֵינֶן זֹאת אֶלָּא מִפְּאֵת
 (תְּהִלִּים לד, כב): "תְּמוֹתֶת רָשָׁע רָעָה", הִרְעָה שֶׁעָשָׂה זֶה
 מִמִּית אוֹתוֹ. אֲבָל כִּיּוֹן שֶׁאָדָם מִתְוֹדֶה, מוֹצִיא אֶת
 הָעוֹנוֹת מֵעֲצָמוֹתָיו, וְאֵז מִתְגַּלֶּה אֵלָיו הָאוֹר אֵינֶן סוּף,
 שָׁבָא בַּעַת הַתְּפִלָּה, וּפְתָאם נִדְלָק בּוֹ אוֹר אֱלֹקֵי,
 שְׁמֵרְגִישׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ,
 וּמִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל הַטּוֹב שֶׁל עֲצָמוֹ וְשֶׁל כָּל אֶחָד.

וְלָכֵן בְּתַחֲלַת הַתְּשׁוּבָה אָדָם מִתְּלַהֵב מְאֹד, אֲבָל
 תִּכְרָף-וּמִיד כְּשֶׁנִּכְנָס בְּתוֹךְ הַתְּשׁוּבָה, מִתְחִיל לַעֲבוֹר עָלָיו

חסד שבמלכות

קמג

מְרִירוֹת, עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ', וְאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה
קָשָׁה לוֹ, וְחוֹשֵׁב שְׂאוּלֵי מִן הַשָּׁמַיִם אֵין רוֹצִים אוֹתוֹ
וְכוּ', אֲךָ זוֹהִי טְעוּת. וְאוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
א', סִימָן פּד): אֵיךְ יְכוּלִים לְהִתְגַּבֵּר עַל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרְבִים
שְׂבָאִים בְּמַח? אִם מְרַבִּים בְּמִדַּת הַחֶסֶד, אֲזִי זוֹכִים לְמַח
נְקִי וְנֹף. וְכַמוּבָא בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ (תְּקוּנֵי זֵהַר קכט.): מִסְטָרָא
דִּימִינָא מְחָא חוֹרָא כְּכֶסֶפָא; אִם אָדָם הוֹלֵךְ תָּמִיד לְיָמִין
— מִחוּ מְזַכֵּךְ וְטָהוֹר. וְזוֹ הִיְתָה מִדַּת אַבְרָהָם אָבִינוּ —
אַהֲבָה. וְזֶה מַה שֶּׁתְּלַמִּידֵי רַבִּי נְחוּנְיָה בֶּן הַקָּנָה
שְׂאָלוּהוּ: בְּמָה הָאֲרַכְתָּ יָמִים? אֵיךְ זְכִיתָ שְׁפֹל יוֹם הַיָּה
אֲרֹךְ אֶצְלָךְ? עֲנָה לָהֶם: וַתְּרַן הֵייתִי בְּמַמוֹנֵי (מְגִלָּה כח.).
וּמִסְבִּיר רַבְנוּ ז"ל, שְׁפֹל יוֹם וְיוֹם בְּעֵת שְׂמַתְחִיל, הָאָדָם
מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, שְׂזָה כָּלֵל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרְבִים
הַמְּבַלְבְּלִים אוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ, וְחָבֵל עַל
הַזְּמַן, חָבֵל עַל הַיְגִיעוֹת וְהַטְּרָחוֹת שְׁלוֹ. אֲבָל אִם אָדָם
תּוֹפֵס תְּכַף-וּמִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהָאֲהָבָה, נִתְגַּלָּה אֵלָיו
הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַיּוֹם מִתְאַרְךָ לוֹ מְאֹד מְאֹד,
עַד שְׂרוּאָה רוֹחֲנִיּוֹת, וּמְרַגֵּישׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
שְׂזָה מַה שֶּׁשְּׂאָלוֹ הַתְּלַמִּידִים אֶת רַבָּם: בְּמָה הָאֲרַכְתָּ
יָמִים?! שְׁפֹל יוֹם וְיוֹם זְכִיתָ לְרֹאוֹת אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז,
וְעֲנָה וְאָמַר: וַתְּרַן הֵייתִי בְּמַמוֹנֵי. לְמִדִּים מְכָאן שְׁהִיְסוּד
— לְעֹזֵר זֶה לְזֶה, שְׂזָה סְפִירַת "חֶסֶד שְׂבַמְלָכוֹת", כִּי
צְרִיף לְגַלוֹת לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֶךְ,

והיה הוי"ה מלך, ומלכותו בכל משלה, והכל זה מלכות דקדושה, אנו אין לנו אלא את הבורא יתברך שמו, ורק הוא מלך, הוא יתברך בעל הבית של העולם. ואיך זוכים לזה? על-ידי חסד, שאנו גומלים חסד עם עצמנו וכן עם זולתנו. מסביר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שאדם צריך תמיד לדון את עצמו לכף זכות, ואין זו עצה לאדם שישבר את עצמו, ויאמר: "איני שוה מאומה, ממני לא יהיה כלום, אני לא יציל, אינני יכול" וכו', אין משג כזה, אלא תדון את עצמך לכף זכות, ותחפש בעצמך איזו מדת החסד, ואם תחפש — תמצא אצלך נקודות טובות, כמאמר ז"ל (ברכות נז): אפלו הריקנין שבו מלאים מצוות כרמון; כל יהודי מלא מצוות, כל יהודי הוא נשמה קדושה, חלק אלוק ממעל, ולכן כל אחד ואחד מאתנו צריך לדון עצמו לכף זכות, למצא את החסד שבעצמו, אין זו חכמה לשבר עצמו ולומר: "אינני שוה מאומה", וכמו-כן אומר רבנו ז"ל, שצריך לדון את הזולת לכף זכות, ולמצא את החסד שבזולת, ואפלו רשע גמור, איך שהוא יתכן שהתגבר עליו יצרו, והעקר לקרבו חזרה אל שרשו. ולכן אומר רבנו ז"ל, שזה מה שדוד המלך אומר (תהלים לז, י): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו שהפסוק מזהירנו לחפש ולבקש עוד מעט טוב שיש בזולת, ועל-ידי-זה

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמה

"וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינָנוּ", זֶה כָּבַר לֹא אוֹתוֹ אָדָם, כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא דִנְתִּי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, חֲשַׁבְתִּיו לְהִכִּי גְרוּעַ, בְּרָגַע שֶׁדִּנְתִּי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כָּבַר אֵינָנוּ אוֹתוֹ אָדָם, וְכֵן צָרִיף לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת. וְלִכֵּן "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת" זוֹ הַסְּפִירָה הַכִּי יָפָה. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְכוּן מִהַמְנוּרָה (שֶׁהוּא מִזְמוֹר "לְמַנְצַח") "יְבָרְכֵנוּ" וּמִשֵּׁם מ"ב "שׁוֹעֲתָנוּ", בְּעֵת שֶׁסּוֹפְרִים "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת", מֵהַהֲקָשֶׁר בֵּינָם, הֵינּוּ בֵּין חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת לְבֵין "יְבָרְכֵנוּ שׁוֹעֲתָנוּ"? אֵלֶּא אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רל"ט), כְּדֵי שֶׁתִּתְקַבְּלֶנָה הַתְּפִלוֹת בְּשִׁמְיָם — צָרִיכִים שְׁלוֹם, אָדָם צָרִיף לְרֹאוֹת שֶׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בְּעֲצָמוֹ וְשְׁלוֹם עִם זולָתוֹ, כִּי עֵקֶר הַדְּבֹר בָּא רַק מִחֲמַת שְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכב, ח): "אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם", הַדְּבֹר בָּא מִשְׁלוֹם, וְכָל זְמַן שֶׁיֵּשׁ מִחֲלָקָת — לֹא יָכוֹל לְהִיּוֹת דְּבֹר. וְלִכֵּן תִּקֵּן הָאֲר"י ז"ל לְפָנֵי הַתְּפִלָּה — לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ מִצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ", לְאַהֲבֵת אֶת כָּל יְהוּדֵי, כִּי זֶהוּ הַיְסוּד, כְּדֵי שֶׁתִּתְקַבְּלֶנָה הַתְּפִלוֹת, "יְבָרְכֵנוּ שׁוֹעֲתָנוּ", שֶׁתְּהִיָּה בְּרָכָה בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְהַשׁוֹעֵה שֶׁאֵנוּ צוֹעֲקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ הִיא תַעֲלֶה לְמַעְלָה? אִם אָנוּ אוֹחֲזִים בְּמִדַּת "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת", עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד זֶה עִם זֶה; וְכָל הַצְּרוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים אֲלֵפִים שָׁנָה, הֵן רַק מִחֲמַת דְּבַר אֶחָד (יּוֹמָא ט): שְׁנֵאת חָנּוּם. וְזֶה מֵהַשְּׁהַחֲרִיב לָנוּ אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְזֶה גְרָשָׁנוּ

מבית הבחירה, שאיננו מרגישים רוחניות אלקות, שאנו מפזרים ומפזרים, וסובלים צרות ויסורים מאמות העולם, הכל מחמת שנאת חנם. כי אם היו עם ישראל מאחדים יחד, שום אמה ולשון לא היו יכולים להם בשום פנים ואופן.

וזו הגלות הכי קשה, שידברו מהכל, אבל מנקדה אחת לא ידברו כלל — מאחדות ואהבה. באו נדון את השני לכף זכות! באו נעשה חסד עם הזולת! שמו שמים, יכול אדם לקום בחצות, אשר זה דבר גדול מאוד, אדם יכול ללמד כל היום, אשר אין חשיבות גדולה מזו, אדם יכול להתפלל שלש פעמים ביום בכונה עצומה, אדם יכול לקיים את המצוות עם אמת, ורק נקדה אחת לקויה אצלו — שנאת חנם, וזה אשר הורס את הכל, וזה מגלה, שכל אשר הוא עושה — הכל שקר וכזב! יש לו פונה עצמית. חכמינו הקדושים אומרים (שבת נה.): חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת; בלי חותמת, בלי חתימה, אין שום ערך לדבר, אדם רוצה לכתב שק, שטר, יכול לכתב בו כמה מספרים שרוצה, אבל אם אין על זה חתימה, זה כחספא בעלמא, חתיכת גיר, אין לזה שום ערך, והכל שקר וכזב, כמו-כן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן נא): אמת זה רק הקדוש-ברוך-הוא; כי שקר יכולים

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמז

לומר הרבה, כגון: על שלחן עץ, יכולים לומר שהוא זָהָב, נְחֹשֶׁת, כֶּסֶף, בְּדִיל, עוֹפֶרֶת וכו', אָבֵל אִם רוֹצִים לומר אֱמֶת, הֶהָכֵרַח לוֹ דָּבָר אֶחָד — הַמְצִיאוֹת הָאֱמֶתִית, שְׁזֶה עָשׂוּי עֵץ! כְּמוֹ-כֵן אָדָם הַלּוֹמֵד תּוֹרָה, מְקַיֵּם מִצְוֹת, זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת עִם אֱמֶת. מֵאִין יוֹדֵעַ אָדָם שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, אוֹלֵי הוּא חֵי בְּדַמְיוֹן אֶחָד גְּדוֹל? אֵלָּא צָרִיף לְשַׁפֵּט אֶת עַצְמוֹ (עֵינִי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו), אֵיף מִתְנַהֵג, וְהָאִם הוּא מְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה — אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּה, אֵינִי דִין לְמַעְלָה. אִם אָדָם שׁוֹפֵט עַצְמוֹ פֶּה לְמִטָּה, הוֹלְכוֹת מְמַנּוּ כָּל הַיְרָאוֹת רְעוֹת, וְאֵינְנוּ מְפַחֵד מִשּׁוֹם דָּבָר. כִּי בְּאֱמֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי, וְרוֹצֵה שְׂיִהְיֻדֵי יַחְזוּר בְּתִשׁוּבָה, עַל-כֵּן שׁוֹלַח לוֹ יְסוּרִים, כִּי כֶּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחֵת נג): מַה זֵּית אֵינוֹ מוֹצִיא שְׂמֵנוֹ אֵלָּא עַל-יְדֵי כְּתִית, אֵף יִשְׂרָאֵל אֵינָם חוֹזְרִים לְמוֹטָב, אֵלָּא עַל-יְדֵי יְסוּרִים; כְּשֶׁרוֹצִים לְהוֹצִיא שְׂמֵן מִזֵּיתִים, צָרִיכִים לְכַתֵּשׂם הַרְבֵּה, וְכָכָל שְׁכוֹתֵשִׁים יוֹתֵר אֶת הַזֵּית, יוֹצֵא שְׂמֵן זֵית זָהָב, כֶּף אֵינִי חוֹזְרִים לְמוֹטָב, אֵלָּא עַל-יְדֵי צָרוֹת וְסָבָל. וְלָכֵן כָּל אֲשֶׁר קוֹרֵה עִם הָאָדָם — זֶה מְמַנּוּ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שְׁכָּל מְאוּרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא. הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ רַק טוֹב, וְלָמָּה עוֹבֵר עַל אָדָם מַה

שְׁעוּבֵר? כִּי אֵינוֹ שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ. הֲלֹא אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (חֲלִין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה, אֲלֹא
אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה. אָדָם קָבַל מִכָּה בְּאֶצְבָּעוֹ,
וּמִמְשִׁיף לַיֶּלֶף, הַמִּכָּה הֵיחָה בְּלִי כְּוֹנָה, מִחֲמַת שְׁלֹא
הִבְחִין נִתְקַעָה אֶצְבָּעוֹ בַּדָּלֶת וְכוּ', נִדְמָה לוֹ שְׁאֵם הָיָה
נִזְהָר יוֹתֵר, לֹא הָיָה מְקַבֵּל מִכָּה, אֲבָל בְּאַמַּת אִם אָדָם
חִזַּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ כָּלֵל,
אֶפְלוּ מִכָּה קִטְנָה בְּאֶצְבָּעוֹ אֵינָה קוֹרִית בְּלִי כְּוֹנָה מִיַּחְדָּת
מִלְמַעְלָה, אֲזִי תִכְף-וּמִיד חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וְאוֹמֵר: "רְבוּנוּ
שֶׁל עוֹלָם, קִבַּלְתִּי מִכָּה, תִּגְלָה לִי מָה עָשִׂיתִי רַע",
וּמְחַטֵּט וּמְחַפֵּשׂ בְּעַצְמוֹ מָה חָטָא, נִתְגַּלָּה לוֹ תִכְף-וּמִיד,
שְׁבֻזָּה לֹא נִהַג כְּשׁוֹרָה, וּבְזָה לֹא עָשָׂה כְּרָאוּי וְכוּ'. וְלִכֵּן
כְּשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד, אֲזִי אֵינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם
בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, רַק מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, וּכְשֶׁאֵין
אָדָם עוֹשֶׂה אֶת זֹאת, מִשֶּׁהוּ חָסֵר בּוֹ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחֵר חֲכָמָתוֹ
וְשִׁכְלוֹ, יָכוֹל לָבוֹא לְטַעֲוִיּוֹת רַבּוֹת, כִּי יֵשׁ הֶרְבֵּה שֶׁהִלְכוּ
אַחֵר הַחֲכָמוֹת שְׁלָהֶם, וּבָאוּ לְיַדֵּי טַעֲוִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲלֹא
אָדָם צָרִיף לָרְאוֹת שְׁבִכָּל דָּבָר שְׁעוֹשֶׂה — יִהְיֶה שֵׁם
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֵׁם —
יַעֲשֶׂה אֶת זֹאת, וְאִם לֹא — לֹא יַעֲשֶׂה. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲקָצִין פֶּרֶק ג'): לֹא מִצָּא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא כְּלִי מִחֲזִיק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֹא הַשְּׁלוּם; בְּכָל דָּבָר

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמט

צָרִיכִים שְׂיֵהֶיָה מִפְתַּח, וּמֵהוּ? אֲהָבָה וְשְׁלוֹם; לְאַהֲבָה זֶה אֶת זֶה, לְחַיּוֹת בְּאַחְוָה וְרַעוּת עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל; וְאִם יִהְיֶה רוּצָה לְעֶזֶר לַיהוּדֵי אַחֵר, סִימָן שֶׁהוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְסִימָן שֶׁקִּבְּלוּ תִשׁוּבָתוֹ לְמַעַלָּה, וְהוּא כָּבֵר אוֹחֵז בְּהַתְגַּלּוֹת הַמְּלָכוֹת, אֲבָל אִם אָדָם מְחַפֵּשׂ אֶת הָרַע שֶׁל הַזּוּלָּת, סִימָן שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מִתִּשׁוּבָה, וְהַנְחָשִׁים וְהַעֲקָרִבִּים מְבַלְבְּלִים לוֹ אֶת הַמַּחְמֵשׁ שֶׁבָּהּ.

וְלָכֵן סִפְּרַת "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת" זוֹ סִפְּרָה מְאֹד חֲשׁוּבָה, וְצָרִיכִים לְכוּן אֹז "יְבָרְכֵנוּ שְׁוַעֲתָנוּ", שְׁתִּהְיֶה בְּרָכָה בְּתוֹךְ תְּפִלוֹתֵינוּ, כְּשֶׁאֲנוּ מִתְפַּלְּלִים, שְׁתִּפְּלוּתֵינוּ תִתְקַבְּלָנָה לְרַחֲמִים וְלְרַצוֹן לְפָנֵי אֲדוֹן כָּל. לְעֵתִים אֲנוּ שׂוֹאֲלִים אֶת עֲצִמָנוּ: "לָמָּה אֲנוּ מִתְבוֹדְדִים וּמִתְפַּלְּלִים וְלֹא נִעֲנִים, שְׁמָא אֵין צָרִיכִים אוֹתָנוּ בְּשָׂמִים" וְכַדּוּמָה כָּל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת. אֵךְ לֹא וְלֹא! כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁיִּהְיֶה מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — פּוֹתַח לוֹ אֶת הַשֹּׁפֵעַ, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לד), שֶׁעַל-יְדֵי הַדְּבוּר נַעֲשֶׂה כְּלֵי הַשֹּׁפֵעַ; אִם אָדָם הֵיָה יוֹדֵעַ מֵה זֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבֵּר, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, אֹז כָּל הַחַיִּים שֶׁלוֹ הֵיוּ חַיִּים אַחֲרָיִם לְגַמְרֵי, אֲלֹא הָאָדָם אֵינוֹ מְאַמֵּין בְּעֲצָמוֹ. וְזֶה מֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא):

כְּמוֹ שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂמָלָא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כֶּן צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא
 חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי מִדַּת הַחֶסֶד;
 כְּשֶׂאֵדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוּלָּת, זֶה הַדְּבָר הַחָשׁוּב
 בְּיִוְתֵר. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הֶקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.): כָּל
 הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַגְּמִילוּת חֲסָדִים, וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר,
 מֵעֵלָה אֲנִי עָלָיו כְּאֵלּוּ פּוֹדֵנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין אַמּוֹת
 הָעוֹלָם. מַהִי הַגְּלוּת? שְׂאֵינָנו מִתְחַבְּרִים עִם הַצְּבוּר, לֹא
 יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַזּוּלָּת. אָדָם יְכוּל לְהִתְפַּלֵּל, לְקַיֵּם
 מִצְוֹת, לְלַמַּד תּוֹרָה, אָבֵל אִם אֵינוּ יְכוּל לְחַיּוֹת בְּשָׁלוֹם
 עִם הַזּוּלָּת, מִשֶּׁהוּ חָסֵר בּוֹ, אִם יֵשׁ בּוֹ שְׂנְאָה נֶגֶד יְהוּדֵי
 שְׂנִי עַל לֹא כְּלוּם, סִימָן שֶׁהוּא הַשֶּׁקֶרֶן הַכִּי גָדוֹל. וּמָמָה
 נִפְשָׁךְ, אִם אֶחָד גָּנַב מִהַשְּׂנִי כֶּסֶף, הָרִי יֵשׁ בֵּית-דִּין, יֵשׁ
 מִשְׁפָּט, לְתַבַּע אוֹתוֹ בְּדִין, אִם מְדַבֵּר פֹּה מֵעַנְיָנֵי מְמוֹנוֹת
 וְכוּ', לֶךְ תִּתְבַּע אוֹתוֹ בְּדִין, אָבֵל סֵתָם כֶּן לְשֵׁנָא יְהוּדֵי
 אַחֵר, מִפְּנֵי שְׂאֵינוּ מִחֲזִיק כְּמוֹנֵי וְכוּ'?! מִמָּשׁ נוֹרָא
 וְאִים, וּמִי אַתָּה לְגַמְרִי, טְפָה סְרוּיָחָה, שְׂצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק
 כְּמוֹךָ?! וְהֵלֵא אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הֶקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נח):
 כְּשֵׁם שְׂפָרְצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כֶּן דְּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; לְכָל
 אֶחָד יֵשׁ מִחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, וְאִי אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת אֶת דְּרָכְךָ
 וְכוּ', שִׁיטְתָךְ וְכוּ', רְצוּנָךְ וּמִחֲשַׁבְתָּךְ וְכוּ' עַל הַזּוּלָּת.
 וְאִם פְּלוֹנֵי לֹא הוֹלֵךְ בְּדְרָכְךָ, לָמָּה לְשֵׁנָא אוֹתוֹ?! אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שְׂנֵה עַקֵּר הַחֲשִׁיבוֹת

בְּשָׁמַיִם — כְּשִׁפְעָלוֹת מְשֻׁנוֹת מִתְאַחֲדוֹת בְּאַחֲדוֹת
הַפְּשׁוּט; בְּכִלְלִיּוֹת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל מְאַמִּינִים בְּהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי
"שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ" הַאֵלֵקִינוּ הַיְיָ" הַאֶחָד", כָּל עַם
יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד מְאַמִּינִים בְּאֵל עוֹלָם, וְזֶה הַמַּאֲחָד אוֹתָנוּ.
הָעֶקֶר שִׁפְעָלוֹת מְשֻׁנוֹת, הֵינּוּ שְׁכָל אֶחָד אֶף שֶׁהוּא
מְשֻׁנָּה מִחִבְרוֹ, יִתְאַחַד בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט, בְּהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. שְׁזֶה סוּד רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר מְגַלֶּה לָנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ
שְׁכָל פְּרָטִי, וְהַצְדִּיק הָאֵמֶת הוּא הַשְּׁכָל הַכּוֹלֵל. וְלִכֵּן
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בָּאִים כָּל הַשְּׁכָלִיִּים פְּרָטִיִּים אֶל הַשְּׁכָל
הַכּוֹלֵל, וּמִזֶּה יוֹצֵאת שְׂמִחָה עֲצוּמָה, (מְשָׁלִי יג, ט): "אוֹר
צְדִיקִים יִשְׂמַח", וְזֶה סִימָן שְׁאָדָם יֵצֵא מִן הַגְּלוּת שְׁלוֹ,
וְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲבָל אִם אָדָם מְבַטֵּל אֶת הַשָּׁנִי,
שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, מְצִיֵּק לוֹ, סִימָן שְׁעֵדִין אֵינָנוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה,
וְלֹא נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ בְּשָׁמַיִם. וְזוֹ עֶקֶר הַגְּלוּת וְסִבְתָּהּ,
וְלִכֵּן אָנוּ סוֹבְלִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה סִבָּל, כִּי עֵדִין מְרַקֵּד
בֵּינָן, וְאַמּוֹת הָעוֹלָם רוֹזְזִים בָּנוּ, וְרוֹדְפִים אוֹתָנוּ
בְּרִצִּיחָה עֲצוּמָה, וּבְנֵי עֲשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעְעָל אֵינָם בּוֹדְקִים
בְּצִיּוּצִיּוֹת, אֵינָם מוֹדְדִים אֵיזָה גְדֹל כִּפָּה יֵשׁ לָהּ, גְּדוּלָה
אוֹ קִטְנָה, הֵם אֵינָם שׁוֹאֲלִים אוֹתָהּ — אִם הַנַּחֲתָ הַיּוֹם
תְּפִלִּין אִם לֹא, אֶלָּא אֶתָּה יְהוּדִי, אֲזִי רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
עוֹשִׂים מֵה שְׁעוֹשִׂים. חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים

(מגלה יד.), שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שָׁלַח לְעַם יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה נְבִיאִים וְשִׁבְעַת נְבִיאֹת, שֶׁחִזְקוּ וְעוֹדְדוּ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁתַּדְּלוּ לְקַרְבָּם אֶל קוֹנָם וְלֹא הִצְלִיחוּ, עִם יִשְׂרָאֵל לֹא רָצוּ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַנְּבִיאִים. עַד שֶׁבָּאוּ הָמָן עִם אַחֲשֵׁרוּשׁ, מֶלֶךְ טַפֵּשׁ, אֲשֶׁר הוֹרִיד טַבַּעְתּוֹ וּנְתַנָּה לְהָמָן, וְכָל הַיְהוּדִים הִחְלוּ לָרַעַד וּלְפַחַד. וְזֶה קוֹרָה בְּכָל דוֹר וְדוֹר, שֶׁאֵינָנו רוֹצִים לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַנְּבִיאִים, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שֶׁזֹּכֶה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּרוּר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצַּדִּיק מְבַרֵר מֵאֲתָנוּ אֶת הַמַּדְמָה, שֶׁנִּזְכָּה לְהַרְגִישׁ חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וּבְכָל עֵת וָרֶגַע נַעֲשֶׂה חֲדָשׁוֹת חֲדָשׁוֹת, וְכָל אֶחָד מֵאֲתָנוּ יְכוּל לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וְאִם אֵינָנו רוֹצִים לְקַבֵּל דְּבַר זֶה, בָּא מֶלֶךְ טַפֵּשׁ, וּמוֹסֵר אֶת הַטַּבַּעַת, וְנִגְזְרוֹת גְּזָרוֹת, וְנִתְפַּחְדִים כָּלָם וְשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה. וְנַעֲשֶׂה כֵן בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וּבְכַפֵּרֵט בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹהִים, אֲמוֹת הָעוֹלָם שׁוֹטִים, מוֹצְאִים אֵיזָה רוֹצֵחַ, נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַגּוֹשְׁפִּנְקָה, וְהוּא עוֹשֶׂה שְׁמֵדוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וְכִיצַד עוֹלָה בְּיָדוֹ? מִחֲמַת שֶׁאֵנוּ מְפַלְגִים וּמְפַרְדִּים, מְפַלְגוֹת מְפַלְגוֹת, עֵדִין כָּל אֶחָד רָץ אַחַר מְפַלְגָתוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁרַק הוּא אֱמֵת וְאַחֲרִים שֶׁקֶר, וַיֵּשׁ גִּזְעָנוֹת אַרוּרָה, שֶׁמְפּוֹרְרֵת אֶת הָעָם, וְזֶהוּ הַשֶּׁקֶר הַכִּי גָדוֹל. אֲבָל הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל-יְדֵי אַחָדוֹת, וְלָכֵן "חֶסֶד

שְׁבַמְלָכוֹת" זוּ הַסְפִּירָה הַכִּי יָפָה, שְׁאָדָם יִמְצָא אֶת
 הַחֶסֶד בְּעֶצְמוֹ וּבְזוּלָתוֹ. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ח'): בְּשַׁעַר שְׂרָצָה הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁקָּרָא אֶמֶר אֵל יִבְרָא, שְׁכָלוּ שְׁקָרִים,
 חֶסֶד אָמַר יִבְרָא, שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֲסָדִים. לְמִדֵּים מִכָּאן,
 שְׂאֵם אָדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוּלָּת, הוּא מִמְתִּיק אֶת כָּל
 הַדִּינִים.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עֶצְמֵנוּ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה לְלַכֵּת
 רַק בְּמִדַּת הַחֶסֶד, לְרַחֵם עַל זּוּלָּתֵנוּ, לְרַחֵם עַל עֶצְמֵנוּ,
 לְמִצָּא הַחֶסֶד בְּכָל יְהוּדֵי, לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד עִם
 הַזּוּלָּת. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (יְלָקוּט הוֹשַׁע, רָמֵז
 תַּקְכ"ב): אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם
 גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר מִכָּל הַזְּבַח שֶׁזָּבַח לְפָנַי שְׁלָמָה;
 שְׁלָמָה הַמְּלֶךְ הַקָּרִיב בְּכָל יוֹם אֶלֶף קָרְבָּנוֹת, וְכָל קָרְבָּן
 הָיָה עִם שְׂמוֹת וְיַחְוָדִים, שֶׁקָּרַב אֶת הָעוֹלָמוֹת אֶחָד אֶל
 אֶחָד, וְהַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אוֹמַר
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֶסֶד שְׂיִהוּדֵי עוֹשֶׂה עִם זּוּלָּתוֹ, שְׂוֵה
 יוֹתֵר מֵאֶלֶף קָרְבָּנוֹת. וְלָכֵן עָלֵינוּ לַעֲסֹק בְּמִדַּת הַחֶסֶד,
 וּלְקָרֵב כָּל יְהוּדֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְעֲזֹר לוֹ, אֲזִי נִדַע שְׂמִדַּת
 הַמְּלָכוֹת מִתְגַּלָּה אֵלֵינוּ, שְׂאֲנַחֲנוּ מִכִּירִים אֶת הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזָכֵינוּ לְחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְאֵינָנוּ
 מְטַעִים אֶת עֶצְמֵנוּ. אֲבָל אִם אָדָם עֲדִין אֵינוֹ עוֹשֶׂה חֶסֶד

עם הזילות, עליו לדעת שהוא שקרן גדול מאד, ועובד על עצמו ועל אחרים, ומטעה את עצמו ואת אחרים, כי אצלו יתברך חביב חסד יותר מהכל. ולכן אם אנחנו רוצים באמת לקבל על עצמנו על מלכות שמים, שיתקיים (זכריה יד, ט): "והיה הוי"ה למלך על כל הארץ", שתתגלה מלכותו יתברך, זה תלוי רק בחסד — אם נעזר זה לזה, אבל אם לא נרבה בגמילות חסדים, סימן שאנחנו שקרנים. וזה מה שרבונו ז"ל רוצה לעקר מאתנו, את השקר, ומהו שקר? שנאה, קנאה, רשעות, אדם שונא את השני מפני שהוא מקנא בו, עד שהתיר לעצמו לעשות לו רשעות, עד כדי רציחה, לרצח אותו, רחמנא לצלן, אשר זה אותיות שק"ר; ורבונו ז"ל מחדיר בנו גלוי אלקות, שנבוא אל הקדוש-ברוך-הוא ונדבר אליו, אשר אין עוד דבר יותר חשוב מהתבודדות, שאינני מכיר את אף אחד, ולא מעניין אותי שום דבר רק הבורא יתברך שמו, ואז מתחיל לאהב את כל יהודי. הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנזכה להמשיך על עצמנו "חסד שבמלכות", ויתגלה שהוי"ה מלך ומלכותו בכל משלה, ונזכה להגאל גאולת עולם, אמן ואמן!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!